

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

14.03.2024

KURUL KARARI

Toplantı Tarihi/Sayısı : 8.2.2024/224
Karar Numarası : 2024/107

Başvuran : Resen İnceleme
Muhatap : Tekirdağ Özel Neşe Erberk Anaokulu
Adres : Köseilyas Mah. 4619. Sok. Özel Neşe Erberk Anaokulu Tekirdağ Kampüsü
Süleymanpaşa/Tekirdağ

I. KONU

1. Tekirdağ'da bir okul öncesi öğretmenin başörtülü olduğu gerekçesiyle Anaokuluna yaptığı iş başvurusunun kabul edilmemesinin din ve inanç temelinde ayrımcılık yasağına aykırılık teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Yazılı ve görsel medyada; "Tekirdağ'da S. D. isimli öğretmenin Özel Neşe Erberk Anaokuluna (Anaokulu) yaptığı iş başvurusunun başörtülü olduğu gerekçesiyle kabul edilmediği ve Anaokulu müdürüne tesettürlü öğretmen çalıştırılmamasına yönelik talimat verildiği" şeklinde yer alan iddialara ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/5/2023 tarihli ve 2023/471 sayılı Kararı uyarınca din ve inanç temelinde ayrımcılık yasağı bağlamında resen inceleme başlatılmıştır.

3. Muhatap Anaokulu tarafından alınan yazılı görüşte özetle:

a. Adı geçen iş başvurusunun ilk etapta reddedilmediği ve diğer iş başvuruları ile birlikte değerlendirilmeye alınacağı kendisine bildirildiği,

b. Adı geçen ile yapılan iş görüşmesinde başvurana yöneltilen soruların kişisel bilgi ve mülakat formunda yer aldığı ve başörtüsü ile ilgili herhangi bir soru yöneltilmediği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

c. Anaokulunda istihdam edilen toplam 10 personel olduğu ve bu personelden birinin başörtülü olduğu,

ç. Kurum yöneticileri tarafından okul müdürüne ve ilgili personele başörtülü personel çalıştırılmamasına yönelik herhangi bir talimat verilmediği,

d. Neşe Erberk Eğitim Kurumlarının çeşitli şube ve kurumlarında birçok başörtülü çalışan bulunduğunun ekte sunulan fotoğraflarda görüleceği,

e. İncelemeye konu olay hakkında Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından da soruşturma başlatıldığı ve inceleme sonucunda 13/6/2023 tarihinde Anaokulu hakkında herhangi bir işlem tayinine gerek olmadığına karar verildiği,

f. Adı geçene din ve inanç temelinde ayrımcılık oluşturan herhangi bir davranışta bulunulmadığı,

g. İncelemeye konu haber içeriğindeki iddiaların ve suçlamaların kabul edilmediği belirtilmekte ve haklarında herhangi bir cezai işlem uygulanmamasına karar verilmesi talep edilmektedir,

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı adı geçen tarafından yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir ... Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

6. Anayasa'nın "*Din ve vicdan hürriyeti*" başlıklı 24'üncü maddesi şöyledir:

“Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir. Kimse, ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz ...”

7. Anayasa'nın "*Çalışma hakkı ve ödevi*" başlıklı 49'uncu maddesi şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

“Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 2'nci maddesi şöyledir:

“Bu Kanunun uygulanmasında ... b) Ayrımcılık talimatı: Bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı ... d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi, ... ifade eder.”

9. 6701 sayılı Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır...(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk atında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

10. Mezkûr Kanun'un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4'üncü maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: ...b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama ç) Doğrudan ayrımcılık ...”

11. Kanun'un “İstihdam ve serbest meslek” başlıklı 6'ncı maddesi şöyledir:

“İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi; işverenin çalışanı veya bu amaçla başvuran kişi, uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere bir işyerinde bulunan veya bu amaçla başvuran kişi ve herhangi bir sıfatla çalışmak ya da uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere işyeri veya iş ile ilgili olarak bilgi edinmek isteyen kişi aleyhine, bilgilenme, başvuru, seçim kriterleri, işe alım şartları ile çalışma ve çalışmanın sona ermesi süreçleri dâhil olmak üzere, işle ilgili süreçlerin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz...”

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

12. Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, "*Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

13. Kanun'un "*İspat yükü*" başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

"(1) *Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 25/5/2023 tarihinde yazılı ve görsel medyada; Tekirdağ'da bir okul öncesi öğretmenin Anaokuluna yaptığı iş başvurusunun başörtülü olduğu gerekçesiyle kabul edilmeyerek ayrımcı muamelede bulunulduğuna ilişkin iddialar yer almıştır. Basına yansıyan bu iddialar üzerine, 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında 30/5/2023 tarihli ve 2023/471 sayılı Kurul Kararı uyarınca din ve inanç temelinde ayrımcılık yasağı kapsamında resen inceleme başlatılmıştır.

15. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin altıncı fıkrası: "*İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeler için ihlal mağdurunun şahsen belirlenebilir olduğu durumlarda kendisinin veya kanuni temsilcisinin açık rızası alınması şarttır...*" düzenlemesine yer vermektedir. İnceleme kapsamında ihlal mağduru şahsen belirlenebilir nitelikte olduğundan adı geçen resen inceleme yapılmasına ilişkin açık rızası alınmış olup söz konusu belge dosya kapsamına dâhil edilmiştir.

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48.; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarında da AİHM içtihatlarına paralel olarak nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58). Dolayısıyla hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

kişiyi aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir (AYM, *Burcu Reis*, B. No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50).

17. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin (İHEB) 2'nci maddesine göre: “*Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu Bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir.*” BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Sözleşme'nin 2'nci maddesinin ikinci fıkrası ise şöyledir: “*Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler.*” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesine göre ise: “*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*”

18. Resen incelemeye konu somut olay bağlamında değerlendirmeye esas teşkil edecek olan din ve vicdan özgürlüğü ise demokratik toplumun vazgeçilmez unsurları arasında yer alan ve gerek uluslararası belgeler gerekse Anayasa ile koruma altına alınan temel bir haktır. Din ve vicdan özgürlüğüne ilişkin olarak İHEB'in 18'inci maddesi şöyledir: “*Her şahsın, fikir, vicdan ve din özgürlüğü hakkı vardır. Bu hak din ve kanaat değiştirme özgürlüğünü, dinini veya kanaatini tek başına veya topluca, açık veya özel surette, öğretim, tatbikat, ibadet ve ayinlerle izhar etme özgürlüğünü içerir.*” BM Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Sözleşme'nin 18'inci maddesine göre ise: “*Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahip olacaktır. Bu hak, herkesin istediği dine ya da inanca sahip olması ya da bunları benimsemesi özgürlüğünü ve herkesin aleni veya özel olarak bireysel ya da başkaları ile birlikte toplu olarak, kendi din ya da inancını ibadet, icra, bunun icaplarını yerine getirme ya da öğretme bakımından ortaya koyma özgürlüğünü de içerir. Hiç kimse, kendi seçtiği bir din ya da inanca sahip olma ya da bunu benimseme özgürlüğünü zedeleyecek bir baskıya maruz bırakılamaz. Bir kimsenin kendi dinini veya inançlarını ortaya koyma özgürlüğüne ancak yasalarla belirlenen ve kamu güvenliğini, düzenini, sağlığını, ahlakını ya da başkalarının temel hak ve özgürlüklerini korumak için gerekli kısıtlamalar getirilebilir.*”

19. Din ve inanç özgürlüğü, BM İnsan Hakları Komitesinin (İHK) 22 No'lu Genel Yorumu'nda ise şu şekilde ifade edilmiştir: “*Din veya inancı ortaya koyma özgürlüğü “bireysel ya da başkaları ile birlikte toplu olarak ve aleni veya özel olarak kullanılabilir. Din veya inancı ortaya koyma*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

özgürlüğü, tapınma, ibadet etme, kuralları uygulama, dinin veya inancın gereklerini öğrenme gibi geniş ölçüde birçok fiili kapsamaktadır. Tapınma kavramı inancı doğrudan açıklamaya yönelik ayinsel ve törensel eylemleri ve bu tip eylemlerin bir parçasını oluşturan ibadet yerleri inşa etme, törensel objelerin kullanılması, sembollerin teşhiri ve tatillere ve dinlenme günlerine uyulmasını da içermektedir. Din veya inanca uygunluk veya din veya inancın gereklerinin uygulanması, sadece törenleri değil aynı zamanda, beslenme ile ilgili belirli âdetleri, belirli kıyafetlerin giyilmesini veya başörtüsü takılmasını, hayatın belirli aşamalarıyla ilgili törenlere katılmayı, özellikle belirli bir grubun kullandığı belirli bir dili konuşmayı da içerebilir.” (İHK, Düşünce, Vicdan ve Din Özgürlüğüne İlişkin Genel Yorum No. 22, 48. Oturum, 1993, para. 4).

20. AİHS'nin 9'uncu maddesine göre ise: “Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir; bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, kamuya açık veya kapalı ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir. Din veya inancını açıklama özgürlüğü, sadece yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlık veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli sınırlamalara tabi tutulabilir.”

21. AİHM, din ve vicdan özgürlüğünü, kamu düzeninin temel unsuru olan demokrasinin en önemli ilkelerinden biri olarak kabul etmektedir. Din ve vicdan özgürlüğünün içsel (*forum internum*) ve dışsal (*forum externum*) iki boyutu bulunmakta olup içsel boyutu; düşünce, vicdan ve dini inanç özgürlüğüne sahip olmayı, din veya inanç değiştirme özgürlüğünü ve inanmamayı da kapsamaktadır. Dışsal boyutu ise kişinin dinini, inancını ve düşüncesini dışa vurmasını, aleni veya özel olarak bireysel ya da başkaları ile birlikte toplu olarak, kendi din ya da inancını ibadet, icra, bunun icaplarını yerine getirme ya da öğretme bakımından ortaya koyma özgürlüğünü ifade etmektedir. Bu açıdan din özgürlüğü esas olarak bireyin vicdanı ile ilgili bir husus olmakla birlikte aynı zamanda, diğer hususların yanı sıra “*dinini açıklama*” özgürlüğünü de içerir. Sözcükler ve hareketler ile açığa vurma, dini inançların varlığı ile bağlantılı bir olgudur (AİHM, *Kokkinakis/Yunanistan*, B. No: 14307/88, 25/5/1993, para. 31).

22. Somut olay kapsamında, S. D.'nin Anaokulu ile iş görüşmesi yapmaya gittiği, kendisine “*Tesettürlü olarak nasıl çalışacaksınız, sizin için zor olmaz mı giyim açısından ?*” şeklinde bir soru yöneltildiği ve başörtülü olması sebebiyle iş başvurusunun reddedildiği, bu sebeple din ve inanç temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiası yer almaktadır. Bir kişinin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını objektif ve makul bir neden olmaksızın din ve inancı nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele ayrımcılık oluşturacaktır [Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), *Resen İnceleme*, K. No: 2023/610, 13/9/2023, para. 30]. Bu çerçevede öncelikle adı geçen hukuken tanınmış olan çalışma hakkından

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını din ve inancı nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran farklı bir muamele bulunup bulunmadığı inceleme konusu yapılacaktır.

23. Anaokulu tarafından iş başvurusunda adı geçene başörtüsü ile ilgili herhangi bir soru yöneltilmediği, iş başvurusunun ilk etapta reddedilmediği, Kurum yöneticileri tarafından okul müdürüne ve ilgili personele başörtülü personel çalıştırılmamasına yönelik herhangi bir talimat verilmediği, Neşe Erberk Eğitim Kurumlarının çeşitli şubelerinde birçok başörtülü çalışan bulunduğu, Kurumda ise toplam 10 personel olduğu ve bir personelin başörtülü olduğu ifade edilmiş; bahse konu olaya ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından da soruşturma açıldığı ve inceleme sonucunda Kurumları hakkında *“herhangi bir işlem tayinine gerek olmadığına”* karar verildiği belirtilmiştir.

24. Bu kapsamda 3/10/2023 tarihinde Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Anaokulu hakkında yürütülen idari soruşturmaya ilişkin bilgi ve belgelerin Kurumumuza gönderilmesi istenmiştir. Anaokulu hakkında yürütülen soruşturma sonucunda düzenlenmiş bulunan 13/6/2023 tarihli ve ... sayılı soruşturma (Soruşturma) raporu ve ekleri Kurumumuza gönderilmiş olup bahse konu belgeler dosya kapsamına dâhil edilmiştir.

25. Bu çerçevede Soruşturmanın ilk olarak Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından başlatıldığı, sonrasında ise Milli Eğitim Bakanlığına devredildiği anlaşılmıştır. Soruşturma raporu incelendiğinde; adı geçen okul öncesi öğretmeninin başörtülü olması sebebiyle Anaokulu tarafından iş başvurusunun reddedildiği hususunun Soruşturmanın konusunu oluşturduğu, bahse konu olayın 22/5/2023 tarihinde gerçekleştiği, Soruşturmanın 5/6/2023 tarihinde başlatıldığı ve 13/6/2023 tarihinde sonuçlandırıldığı, Soruşturma kapsamında mağdur/ şikayetçi konumunda S. D.’nin, itham edilen konumunda Anaokulunun kurucu ortaklarından olan M. E. Ü.’nün ve tanık konumunda N. A.’nın ifadelerine başvurulduğu anlaşılmaktadır.

26. Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından hazırlanan Soruşturma raporunda, Yeni Şafak Gazetesinde (Gazete) yer alan iddianın imadan ibaret olduğu, S. D.’nin görüşme sırasında yapılan konuşmalardan giyim tarzının eleştirildiği hissine kapıldığı, görüşme formunda kendisi hakkında *“çok olumlu”* şeklinde not düşüldüğü ve görüşme sırasında konuşulanları doğrulayacak bir tanığın bulunmaması nedeniyle Anaokulu yetkilileri hakkında ileri sürülen iddianın sübuta ermediğine karar verildiği anlaşılmaktadır.

27. Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından yapılan Soruşturma kapsamında S. D.’nin mağdur/şikayetçi sıfatıyla ifadesinin alındığı görülmektedir. Adı geçeninin 5/6/2023 tarihinde alınan ifadesinde, inceleme konusu olayı Gazetede editör olan yakın arkadaşı Ş. Ç.’ye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

anlattığını ve bu kişinin olayı haberleştirme önerisine olumlu yanıt verdiğini, iş görüşmesi için gittiği Anaokulunda M. isimli kişiyle görüştüğünü, görüşmede üzerinde siyah pantolon, yeşil ceket ve gri başörtüsü bulunduğunu, M. isimli kişinin görüşme esnasında kendisine “*Bu şekilde mi çalışmayı düşünüyorsun, bu şekilde çalışmak zor olmayacak mı ?*” şeklinde bir soru yönelttiğini, bu konuşma sırasında rencide olduğunu, daha önce başka bir okulda da (Küçük Şeyler Anaokulu) benzer tavırla karşılaştığı için ağlamaklı olduğunu belirtmiştir. Dosya kapsamında S. D.’nin ifadesinde yer alan ve adı geçenle iş görüşmesini gerçekleştiren M. isimli kişinin Anaokulunun kurucu ortaklarından olan M. E. Ü. olduğu anlaşılmıştır.

28. Soruşturma kapsamında M. E. Ü.’nün “*itham edilen*” sıfatıyla alınan 6/6/2023 tarihli ifadesinde; kılık ve kıyafet ile ilgili konuşmanın buldukları alan (okul bahçesi) ile ilgili olduğu, söz konusu görüşmede S. D.’ye “*Çocuklarla koşup oynuyoruz, bazen çamura batıyoruz, rahat ayakkabı ve elbiseler giymek durumundayız*” dediği, okulun çok ekolojik olduğu, çocuklarla koşup oynayan bir öğretmen yapısının daha rahat giyim gerektirdiğini belirttiği ve bunu bütün adaylara söylediği, başörtüsü konusunu asla kastetmediği, inançlı biri olduğu ve tüm akrabalarının başörtülü olduğu, Anaokulunda da başörtülü çalışanlarının olduğu, öğretmen alımında kıyafete değil bilgi ve beceriye baktığı, Anaokulunda yapılan eğitimlerin doğa ile iç içe olmasından kaynaklı olarak öğretmenlerin gerektiğinde elbiselerinin kirlenebileceği şeklindeki konuşmalarının başörtüsüne bağlandığını düşündüğü, öğretmeni beğenerek olumlu gördüğü ifade edilmiştir. Nitekim, muhatap Anaokulu tarafından dosyaya sunulan ve S. D. tarafından doldurulduğu anlaşılan "Kişisel Bilgi ve Mülakat Formu"nun sol üst köşesinde yer alan çok olumlu şeklindeki not da bu hususu destekler niteliktedir.

29. Soruşturma kapsamında N. A.’nın da ifadesinin alındığı anlaşılmaktadır. Anaokulunda müdür olarak görev yapan ve tanık sıfatıyla ifadesine başvuru N. A. ifadesinde, Anaokulu açıldığından bu yana müdür olarak görev yaptığını, öğretmen alımlarının genel olarak kurucu ortaklardan M. E. Ü. tarafından yapıldığını, Anaokulunda başörtülü öğretmen çalıştırılmayacağı yönünde bir uygulama bulunmadığını, bu çağda başörtüsüne karşı bir düşünce olmaması gerektiğini beyan etmiştir.

30. Soruşturma kapsamında alınan ifadeler birlikte değerlendirildiğinde, 25/5/2023 tarihinde Gazetede yayımlanan haber içeriğinde “*Tesettürlü olarak nasıl çalışacaksınız, sizin için zor olmaz mı giyim açısından?*” şeklinde yer alan bir sorunun S. D.’ye yöneltilmediği, sözü edilen sorunun S. D.’nin ifadesinde “*Bu şekilde mi çalışmayı düşünüyorsun, bu şekilde çalışmak zor olmayacak mı ?*” şeklinde yer aldığı; M. E. Ü.’nün aynı konuşmayı, Anaokulunda yapılan eğitimlerin doğa ile iç içe olmasından kaynaklı olarak öğretmenlerin elbiselerinin kirlenebileceği

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

çerçevesinde ifade ettiği görülmüştür.

31. Bu kapsamda, S. D. ve M. E. Ü. arasında yapılan iş görüşmesinde başörtüsü ile ilgili bir ifadenin kullanılmadığının adı geçenlerin ifadelerinde de görüleceği üzere sabit olduğu; M. E. Ü. tarafından sorulan kıyafet ile ilgili sorunun gerekçesinin ise mantıksal çerçevede değerlendirildiğinde tutarlı olduğu, zira Anaokulu yönetiminin okul öncesi öğretmeni kadrosunda istihdam edilecek personelden doğada çocuklarla koşup oynaması beklentisi içerisinde olmasının ve bu sebeple mesai saatleri içerisinde daha rahat kıyafetlerin tercih sebebi olduğunu iletmesinin hayatın olağan akışına uygun olduğu değerlendirilmektedir.

32. Somut olayın değerlendirilmesi bakımından bir diğer husus, Anaokulu yönetimine başörtülü öğretmen istihdam edilmemesine yönelik verilen bir talimatın olup olmadığıdır. Bu hususta M. E. Ü., Soruşturma kapsamındaki ifadesinde, “... ile isim hakkı konusunda franchising sözleşmemiz mevcuttur. Bu kişi ile çeşitli zamanlarda toplantılar gerçekleştiriyoruz. Hiçbir toplantıda başörtülü öğretmenler çalıştırılmayacağını söylememiştir. Hatta franchising verdiği okul kurucuları arasında başörtülü kişiler de mevcuttur...” beyanlarında bulunmuştur. Bu kapsamda öncelikle franchising sözleşmesinin hukuki çerçevesinin çizilmesinde fayda görülmektedir.

33. Türk Borçlar Kanunu’nda açıkça tanımlanmamış kendine özgü bir sözleşme olan franchising Yargıtaya göre, bir ürün veya hizmetin imtiyaz hakkına sahip tarafın belirli bir süre şart ve sınırlamalar dâhilinde işin yönetim ve organizasyonuna ilişkin bilgi ve destek sağlamak suretiyle imtiyaz hakkına konu ticari işleri yürütmek üzere ikinci tarafa verdiği imtiyazdan doğan uzun dönemli ve sürekli bir iş ilişkileri bütünü olup, birbirinden bağımsız iki taraf arasında meydana gelen sözleşmesel ilişkidir (Yargıtay 19. HD., 2001/819 E., 2001/4917 K., 25/6/2001).

34. 6701 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (b) bendinde ayrımcılık talimatı “*Bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu doğrultuda, franchise sözleşmesinde yer alan taraflar, kendi nam ve hesaplarına çalışan bağımsız işletmeler olduğundan franchise veren ve franchise alan arasında bir ayrımcılık talimatı ilişkisinin bulunmadığı değerlendirilmiştir.

35. Soruşturma raporu ekinde yer alan franchise sözleşmesi incelendiğinde, Sözleşme'nin “Neşe Erberk Eğitim Hizmetleri ve Yetenek Geliştirme”, “Neşe Erberk Anaokulu” ve “Joyfull House” markalarının kullanımı, sektörel bilgi aktarımı ve isim hakkına ilişkin olduğu görülmüş olup Sözleşme'de istihdam edilecek personelin seçiminde franchise verenin söz hakkı olduğuna ilişkin herhangi bir hükme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

rastlanmamıştır.

36. Muhatap Anaokulu tarafından dosyaya sunulan ve franchising toplantısı, veli semineri, plaket takdimi gibi çeşitli aktivitelerde çekilmiş olduğu anlaşılan fotoğraflarda başörtülü bireylerin de bulunması; bu fotoğrafların kurumsal sosyal medya hesaplarında paylaşılmış olması ve franchising sözleşmesi hükümleri incelendiğinde, başörtülü personel çalıştırılmamasına yönelik kurumsal bir politika veya talimatın varlığını gösterecek somut bir bilgi veya belgeye rastlanmamıştır. Nitekim S. D.'nin muhatap Anaokuluna göndermiş olduğu fotoğraflı öz geçmişinde başörtülü olduğunun açıkça görülmesine rağmen iş görüşmesine çağırılması da bu kanaati destekler niteliktedir.

37. Sonuç olarak, inceleme konusu gazete haberinde yer alan iddianın imadan ve kişisel çıkarımlardan ibaret olması; haber içeriğinde kullanılan ifadelerin adı geçenlerin ifadeleri ile uyuşmaması; fotoğraflı öz geçmişinde başörtülü olduğu görülen S. D.'nin iş görüşmesine çağırılmasının haber içeriğindeki çıkarımları desteklememesi; muhatap Anaokulunun beyanlarının tutarlı olması gerekçeleriyle adı geçeninin çalışma hakkından karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını dini ve inancı nedeniyle engelleyen veya zorlaştıran farklı muamelenin ortaya konulmadığı ve muhatap Anaokulu tarafından din ve inanç temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Resen İncelemede AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

8/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
II. Başkan

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan
(Görevli)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Ünal SADE
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>